

Toni Pihlava

NUORTEN AIKUISTEN SÄÄSTÄMIS- JA SIJOITTAMISKÄYTTÄYTYMINEN JA -
TUNTEMUS

Liiketalouden koulutusohjelma

2014

NUORTEN AIKUISTEN SÄÄSTÄMIS- JA SIOITTAMISKÄYTTÄYTYMINEN JA -TUNTEMUS

Pihlava, Toni
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Huhtikuu 2015
Ohjaaja: Jullenmaa, Marja-Liisa
Sivumäärä: 26
Liitteitä: 1

Asiasanat: säästäminen, sijoittaminen, nuoret aikuiset

Säästämisellä tarkoitetaan pidemmän ajanjakson kuluessa jonkin suuruisen rahasumman pistämistä talteen. Sijoittaminen on sitä, kun säästetyt varat laitetaan tuottamaan eli kasvamaan korkoa.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa 18–24-vuotiaiden säästämis- ja sijoittamiskäyttäytymistä ja sen tietämystä. Opinnäytetyössä esitellään yleisimmät säästämis- ja sijoittamismenetelmät, kuten ASP-tili, osakesijoittaminen ja rahastot. Opinnäytetyö tehdään, koska nuorten aikuisten säästämis- ja sijoittamistavat ja niiden tuntemus on aina ajankohtainen kysymys. Opinnäytetyön tuloksien perusteella voidaan suunnitella säästämis- ja sijoittamistapojen mainontaa ja markkinointia.

Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Kyselytutkimus sisälsi monivalintakysymyksiä. Tutkimus toteutettiin jakamalla kyselylomake sosiaalisessa mediassa, Facebookissa. Kyselyyn vastasi 67 henkilöä ja vastaukset käsiteltiin käyttäen Microsoft Office Excel-taulukko-ohjelmaa.

Kyselyn perusteella suosituin säästökohde oli yleinen rahankäyttö. Suosituimmaksi säästö- ja sijoittamistavaksi tulokset osoittivat pankkitalletuksen. Kyselyn perusteella suosituimmaksi säästö- tai sijoitusajaksi osoittautui 3-10 vuotta.

.

YOUNG ADULTS SAVING AND INVESTMENT BEHAVIOR AND KNOWLEDGE

Pihlava, Toni

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration

April 2015

Supervisor: Jullenmaa, Marja-Liisa

Number of pages: 26

Appendices: 1

Keywords: saving, investing, young adults

Saving means putting some money aside during longer period of time. Investment means that the saved money is making profit and accruing interest.

The goal of this thesis was to survey 18-24 year old's saving and investing behavior and knowledge. The thesis presents the most common savings and investing methods, such as ASP account, investing in shares and funds. The reason to do this thesis is that young adults saving and investing behavior and knowledge is always timely question. With thesis's results, we can plan how to market saving and investing methods to these young adults.

This thesis was carried out as a quantitative survey. The questionnaire included multiple choice questions. The study was executed by distributing the questionnaire in internet, social media, Facebook. There were 67 respondents. Their replies were analyzed with Microsoft Office Excel - program.

According to the results, the most popular saving target was for general everyday spending. According to the results, the most popular saving or investing method was bank deposits. According to the results, most popular time of saving or investing was 3 to 10 years.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TEHTÄVÄ JA MENELMÄ	6
2.1	Kyselylomakkeen suunnittelu.....	7
2.2	Kyselylomakkeen luominen ja jakaminen	7
3	SÄÄSTÄMINEN JA SEN ERI TAVAT	9
3.1	ASP-tili	9
3.2	Pankkitalletus.....	10
3.3	Vakuutussäästäminen	11
4	SIJOITTAMINEN JA SEN ERI TAVAT	12
4.1	Osakesijoittaminen	12
4.2	Rahastot	13
4.3	Sijoitustapojen ominaisuudet.....	14
5	KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET	15
5.1	Vastaajien taustatiedot	15
5.2	Vastaajien säästämis- ja sijoittamistapojen tunteminen.....	16
5.3	Käytetyt säästämis ja sijoittamistavat	17
5.4	Säästämiskohde.....	18
5.5	Säästöajan pituus	19
5.6	Säästämis- tai sijoittamistavoissa arvostetut ominaisuudet	20
5.7	Säästämis- tai sijoittamistavoista oppiminen.....	21
5.8	Säästökohteen ja -ajan yhteys	21
5.9	Ominaisuuksien yhteys säästötapaan.....	22
6	POHDINTA.....	24
6.1	Johtopäätökset.....	24
6.2	Työn luotettavuus.....	24
6.3	Oma oppimisprosessi.....	26

LIITTEET

1 JOHDANTO

Tutkimuksen aiheena on 18–24-vuotiaiden säästämis- ja sijoittamiskäyttäytymisen ja tietämyksen kartoittaminen. Säästämis- ja sijoittamiskäyttäytymistä ja tietämystä kartoitetaan tutkimuksessa kvantitatiivisen kyselytutkimuksen avulla. Tutkimus rajoitetaan käsittelemään kohderyhmän sijoittamisen ja säästämisen osalta yleisempiä muotoja. Kyselytutkimus toteutettiin sosiaalisen median, Facebookin kautta, jossa kyselylomake jaettiin. Tulokset analysoitiin käyttäen Microsoft Office Excel-taulukko-ohjelmaa.

Tutkimus tehdään, koska nuorten aikuisten säästäminen ja sijoittaminen on aina ajankohtainen kysymys, jonka perusteella voidaan suunnitella säästämis- ja sijoittamistapojen mainontaa ja markkinointia. Tutkimuksella saadaan suuntaa antavia tietoja, miten nuoret tuntevat eri säästämis- ja sijoittamistavat sekä mistä tieto säästämis- ja sijoittamistavoista saadaan.

Kohderyhmäksi valittiin nuoret aikuiset, koska koron koron takia paras ajankohta aloittaa säästäminen ja sijoittaminen on mahdollisimman varhaisella iällä. Koron koron avulla säästämisestä ja sijoittamisesta saadaan kannattavampaa.

Opinnäytetyö etenee seuraavasti: 2 luvussa käsittelen opinnäytetyön tarkoituksen ja tehtävän sekä opinnäytetyön menetelmät ja toteutuksen. 3. luvussa käsittelen säästämisen ja säästämistavat. 4. luvussa käsittelen sijoittamisen ja sijoittamistavat. 5. luvussa analysoidaan kyselylomakkeesta saatujen vastausten sisältö. Viimeisessä, eli 6. luvussa käsittelen pohdinnan opinnäytetyön suorituksesta ja omista oppimisprosessistani.

2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TEHTÄVÄ JA MENELMÄ

Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyön tarkoitus, tehtävä, menetelmien valintaa ja kyselylomakkeen luomista ja siihen valittuja kysymysmuotoja. Tutkimuksen suoritin kvantitatiivisella tutkimustavalla. Tässä kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineiston keräämistapana oli kyselylomake. Kyselylomaketutkimuksessa vastaaja lukee itse kysymykset lomakkeesta ja vastaa niihin kirjallisesti. Tutkimuksen vakioimiseksi kaikilta vastaajilta kysytään samat kysymykset. (Vilka 2005, 73–74.) Tutkimusmenetelmäksi valitsin kyselytutkimuksen siksi, että tutkimustuloksia on helppo analysoida ja kyselylomake on helppo muotoilla ja käsitellä tilastollisesti. (Heikkilä 2008, 16–20).

Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa 18–24-vuotiaiden nuorten aikuisten säästämistä ja sijoittamiskäyttäytymistä ja tietämystä kyselytutkimuksen avulla.

Tutkimuskysymykset:

- 1.Säästämis- ja sijoitustapojen tietämys ja käyttö
- 2.Mitä ominaisuuksia säästämis- ja sijoittamistavoissa arvostetaan ja mistä tietoa on saatu
- 3.Mihin säästetään tai sijoitetaan ja kuinka pitkäksi ajanjaksoksi

Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tai tilastollisessa tutkimuksessa selvitetään tutkittua asiaa lukumäärien ja prosentiosuuksien avulla. Kvantitatiivisella tutkimuksella saadaan vastaukset kysymyksiin: Mikä, missä, paljonko ja kuinka usein? Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tarvittavat tiedot voidaan hankkia itse keräämällä tai muiden keräämistä erilaisista tilastoista, rekistereistä tai tietokannoista. Oman aineiston kerääminen on varsin tavallista empiirisessä tutkimuksessa. (Heikkilä 2008, 16–20)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa oleellinen asia on aineiston keruun suunnittelu. Aineiston keruun päätin toteuttaa sosiaalisen median, Facebookin kautta sähköisen kyselylomakkeen avulla. Näin kaikki vastaajat eivät olisi opiskelijoita, mikä olisi

ollut tilanne, mikäli olisin käyttänyt aineiston keräämisessä Satakunnan ammattikorkeakoulun oppilaitoksen sähköpostilistoja. Syy siihen, että kyselylomakkeella yritettiin tavoittaa muitakin kuin opiskelijoita on opiskelijoiden elämäntilanne ja heidän tulot. Opiskelijoiden tulot ovat yleisesti alhaiset ja tästä johtuen säästämistä ja sijoittamista ei pystytä suorittamaan.

2.1 Kyselylomakkeen suunnittelu

Suljetuissa kysymyksissä on valmiit vastausvaihtoehdot, joista valitaan sopiva tai sopivat vaihtoehdot ympyröimällä tai rastittamalla. Tällaiset kysymykset ovat tarkoituksenmukaisia silloin, kun mahdollisesti tai selvästi vastausvaihtoehdot tiedetään etukäteen tai kun niitä on rajoitetusti. Suljetuilla kysymyksillä on tarkoituksena vastausten käsittelyn yksinkertaistaminen ja sen lisäksi tiettyjen virheiden välttäminen. Jos vastaaja voi valita useasta vaihtoehdosta, nimitetään kysymystä monivalintakysymykseksi. Suljettujen kysymysten etuna on se, että vastaaminen on nopeaa, mutta samalla haitaksi muodostuu harkitsemattomasti annetut vastaukset. (Heikkilä 2008, 50-51.)

Sekamuotoisissa kysymyksissä osa vastausvaihtoehdoista on annettu ja osa, yleensä yksi on avoin. Kyseinen ”muu, mikä?” vaihtoehto on hyvä lisätä kun on epävarmaa, onko vastausvaihtoehtoihin listattu kaikki mahdolliset vastaukset.

(Heikkilä 2008, 52.)

Päädyin muotoilemaan kyselylomakkeen kysymykset monivalintakysymyksiksi, joissa oli yksi vapaasti täytettävä kenttä. Tavoitteena oli se, että kyselylomakkeen täyttö olisi yksinkertaista ja selkeää.

2.2 Kyselylomakkeen luominen ja jakaminen

Tutkimuksen tavoitteen mukaisesti loin kyselylomakkeen Google Driven lomakeosiossa Google tililläni. Google Driven lomakeosiolla loin kyselylomakkeen, jonka jakaminen onnistui URL-osoitteen avulla ja vastaukset sai muutettua excel-

tiedostoksi tai katsomalla suoraan yhteenvedon vastauksista Google Driven kautta. (Forms Google:n www-sivut.)

Kyselylomakkeen jakamisen suoritin sosiaalisenmedian Facebookin kautta. Kyselylomake jaettiin seuraavan saatekirjeen saattamana: ”Terve! Teen opinnäytetyötä 18-24 vuotiaiden säästämisestä ja sijoittamisesta. Ohessa kyselylomake, jonka täyttämiseen menee vain muutama minuutti. Vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti. Kiitos jo etukäteen.” Kyselylomakkeen jaoin noin 140 henkilölle, joista 6 vastasivat välittävänsä kyselylomakkeen vielä muutamalle tutulleen eteenpäin eli kyselylomake jaettiin yhteensä noin 150 henkilölle. Vastausaikaa kyselyyn vastaajilla oli 2 viikkoa, jonka jälkeen vastausten vastaanottaminen lukittiin. Kyselylomake on liitteenä.

3 SÄÄSTÄMINEN JA SEN ERI TAVAT

Tässä luvussa käsitellään säästämistä ja sen erilaisia tapoja, kuten esimerkiksi ASP-tili, pankkitalletukset ja vakuutussäästäminen. Säästäminen on kuluttamisesta pidättäytymistä, henkilö ei kuluta varojaan vaan säästää ne tulevaan, parempaan tarpeeseen. Säästäminen on myös kerrytettyjen varallisuuksien turvaamista. (FIM-verkkosivut. Viitattu 5.2.2015). Jokaisen henkilön tulisi säästää, jotta yllättävistä menoista selviäisi ilman suurempia kuluja pikavipeistä ja/tai kulutusluotoista. (Pesonen 2011, 10).

3.1 ASP-tili

ASP eli asuntosäästöpalkkiöjärjestelmä on tarkoitettu helpottamaan nuoren ensiasunnon hankintaa. ASP-tilille nuoren tulisi säästää vähintään 10 prosenttia ensiasunnon hinnasta, jonka jälkeen pankki lainaa loput. (Nordean www-sivut; Osuuspankin www-sivut; Danskepankin www-sivut.) Pankin lainaamille lopuille 90 prosentille tarvitaan normaalit pankin hyväksymät vakuudet. ASP-tilien säästöaika on vähintään 2 vuotta ja säästöaikana ASP-tilillä on 1 prosentin korko. Kun ASP-tilin asiakas pääsee ensiasunnon 10% säästötavoitteeseen, nousee korko 2 – 4 prosentin suuruisen lisäkoron. (Finanssivalvonnan www-sivut.)

ASP-tili on säästötavoista sitovin, koska ASP-tilille tulee lisätä varoja sovittuina määräaikoina. ASP-tilin sopimuksessa säästäjä myös sitoutuu säästämään 10% tulevan asunnon hinnasta. ASP-tilillä saadaan 1% korko säästöaikoina, joina varoja on tilille siirretty ja saavuttaessa säästötavoite, nousee säästetyt varat lisäkorkoa 2-4% verran. ASP-tilin avulla on helppo säästää, mutta säästökohde on lyöty lukkoon. (Finanssivalvonnan www-sivut, Asuntolaina.org www-sivut.)

3.2 Pankkitalletus

Tämän väliotsikon alla käsitellään pankkitalletukset ja sen erilaiset muodot. Pankkitalletus on rahan säästämistä pankkitilille, jossa rahat odottaa parempia sijoituskohteita. Pankkitalletus on riskitöntä, koska suomalaisen pankin asiakkaana rahat kuuluvat suomalaisen talletussuojan alaisuuteen aina 100 000 euroon saakka. (FIM-verkkosivut. Viitattu 5.2.2015.)

Käyttötili on tarkoitettu päivittäiseen raha-asioiden hoitoon. Käyttötilin korko vaihtelee 0 prosentista 0,1 prosenttiin. Danske Bankilla ja Nordealla käyttötili on koroton, kun Aktialla korko on 0,1 prosenttia ja Osuuspankilla korko on vähintään 0,1 prosenttia. (Danske Bankin [www-sivut](#), Nordean [www-sivut](#), Aktian [www-sivut](#), Osuuspankin [www-sivut](#).) Suomalaiset talletuspankkitilit kuuluvat talletussuojarahastoon, joka korvaa talletetut varat 100 000 euroon saakka tilanteessa jossa pankki on maksukyvytön.

Määräaikaistili on tarkoitettu säästäjälle tai sijoittajalle, joka on valmis sitomaan talletettavat rahat sovituksi määräajaksi. Määräaikaistilien korko vaihtelee talletusajan ja talletettavan summan mukaan. Mitä suurempi summa ja/tai mitä pidemmäksi aikaa se talletetaan, sitä suurempi korko. (Finanssivalvonnan [www-sivut](#).)

Käyttötilit ovat käytännössä tuottavuudeltaan olemattomia (0 – 0,1%). Määräaikaistilien korko riippuu säästöajasta ja säästö määrästä riippuen. Esimerkkinä POP Helsingin määräaikaistilin korko 10 000 euron summalle, 1 vuoden säästöajalla on 0,85%, joka sekin on lähes olematon. ([paraskorko.fi](#) [www-sivut](#). Viitattu 18.3.2015). Pankkitalletus onkin ominaisuuksiltaan helppo, riskitön ja sitoutumaton, mutta se on myös tuottavuudelta huono.

3.3 Vakuutussäästäminen

Vakuutussäästämisellä tarkoitetaan säästämistä tai sijoittamista vakuutustuotteiden avulla. Vakuutussäästäminen lähtökohtana on varautua tulevaan, odottamattomaan tai tiedossa olevaan varojen tarpeeseen. Vakuutussäästämisellä voidaan esimerkiksi varautua eläkeaikaan, jolloin ansiotulot töistä lakkaavat. Eläkkeen tarpeisiin voi säästää säästöhenki- tai eläkevakuudella. Vakuutussäästäminen voi tapahtua myös jonkun muun kuin vakuutuksenottajan hyväksi. Esimerkiksi vanhemmat voivat lapselle tehdyllä säästövakuutuksella kerätä tälle varallisuuksia opiskelua tai oman kodin perustamista varten. (Rantala & Kivisaari 2014, 472-473.)

Vapaaehtoisella eläkevakuutuksella täydennetään eläkeajan tuloja. Eläkevakuutuksen korvaus maksetaan toistuvina eläke-erinä eläkkeen aikana. Eläkevakuutuksia ovat muun muassa vanhuuseläkevakuutus, jonka perusteella maksetaan eläkettä joko loppuiän tai vakuutussopimuksessa sovitun määrääjän, perhe-eläkevakuutus, jonka perusteella maksetaan eläkettä edunsaajille vakuutetun kuoltua ja työkyvyttömyyseläkevakuutus, jonka perusteella maksetaan eläkettä työkyvyttömäksi tulleelle vakuutetulle. (Rantala & Kivisaari 2014, 484-485.)

Säästöhenkivakuutuksella on tarkoitus kerryttää vakuutussäästöjä vakuutuksenottajan myöhempään käyttöön. Säästöhenkivakuutuksessa vakuutuksenottaja maksaa joko jatkuvasti tai yhdellä kerralla vakuutusmaksut, jotka vakuutusyhtiö sijoittaa. Säästämis- ja sijoittamistapana säästöhenkivakuutus sopii parhaiten pitkäaikaiseen säästämiseen ja tästä johtuen säästöajaksi sovitaan yleensä viisi tai kymmenen vuotta tai vieläkin pidempi aika. (Rantala & Kivisaari 2014, 477-478).

Vakuutussäästäminen on säästämistavoista vaikein, jossa säästäjä joutuu miettimään, millä tavoin säästettävillä varoilla haetaan suurinta tuottoa. Vakuutussäästäminen on myös ominaisuuksiltaan sitova, esimerkiksi Lähitapiolan Viisas-palvelussa säästäjän on sijoitettava kuukaudessa 50 euroa tai 600 euron kertasijoitus. (LähiTapiolan www-sivut). Vakuutussäästämisen tuotto ja riski ominaisuus riippuu halutun tuoton määrästä ja säästöajasta. Pidemmällä säästöajalla saadaan riski alas. Suuremmalla tuotto-odotuksella riski kasvaa.

4 SIJOITTAMINEN JA SEN ERI TAVAT

Tässä luvussa käsitellään sijoittaminen ja sen eri muodot, kuten osakesijoittaminen, rahastot ja niiden eri sijoittamistavat. Sijoittamisen perimmäisenä tarkoituksena on saada raha tuottamaan lisää rahaa. Rahaa siis sijoitetaan ajatuksella, että tulevaisuudessa saadaan enemmän rahaa. Sijoittaminen voidaan nähdä siten, että laitat rahasi töihin, tuottamaan tulosta. Sijoittajana määritetään, millä ehdoilla rahasi tekee töitä, paljonko on tuotto-odotus, kuinka suurella riskillä edetään ja kuinka pitkän aikaa rahasi on ”töissä”. Sijoittajana päätät myös, mihin rahasi sijoitat tai ketä rahasi sijoittaa. (FIM:n [www-sivut](#).) Sijoittamisessa mukana on aina riski, riski sijoituksen arvon nousuun tai laskuun. Sijoittaessa tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä, mitä isompi tuotto, sitä suurempi riski. Pidempi sijoitusaika vähentää riskiä ja nostaa tuotto-odotuksia. (Finanssivalvonnan [www-sivut](#).)

4.1 Osakesijoittaminen

Osakesijoittaminen tarkoittaa omistusosuuden ostamista osakeyhtiöstä. Kyseisen yhtiön osakepääoma muodostuu yhtiön osakkeista, jotka se on laskenut liikkeelle osakeannissa. Sijoittajan omistusosuus määritellään ostetuiden osakkeiden yhteenlasketusta osuudesta yhtiön osakepääomasta. Yhtiöt voivat yhtiökokouksen päätöksellä korottaa osakepääomaa laskemalla liikkeelle uusia osakkeita.

Osakesijoituksilta odotettu tuotto sijoittajan näkökulmasta on parempi kuin pankkitalletuksista. Toisin kuin joukkolainoissa, osakesijoittaja ei tiedä etukäteen odotettua tuottoa, mutta osakemarkkinat hinnoittelevat osakkeet niin, että ne vastaavat otettua riskiä.

Osakemarkkinoilla sijoittajat käyvät keskenään kauppaa pörssissä listattujen yhtiöiden osakkeilla. Osakkeiden hinnat eli kurssit määräytyvät ja vaihtelevat kysynnän ja tarjonnan mukaan. Tästä johtuen osakemarkkinat voivat lyhyellä aikavälillä arvioida väärin yhtiöiden osakkeiden arvon. Lyhyellä aikavälillä yliarvostettujen osakkeiden hinnat nousevat liian korkeiksi ja aliarvostettujen liian mataliksi, ajan mittaan hinnat todennäköisesti tasoittumaan oikean arvoiseksi. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2011, 93-95.)

Osakesijoittamisessa tuotto muodostuu mahdollisista osingoista ja kurssinousuista. Osinkotuotot riippuvat siitä, paljonko yhtiö yhtiökokouksessa päättää jakaa tuloksesta osinkoa. Sijoittajan kannalta merkittävämpi tuotto saadaan osakkeen arvonnoususta, kun sijoittaja voi myymällä saada myyntivoittoa. Osinkotulot kuitenkin parantavat osakkeen arvoa pitkällä sijoitusajalla. Osakkeiden kurssikehitykseen vaikuttaa myös markkinoiden yleinen kehitys ja yhtiöihin kohdistuvat odotukset. Yhtenä vaihtoehtona tuoton tekoon on tilanne, jossa yhtiö ostaa omia osakkeitaan takaisin. (Finanssivalvonan www-sivut.)

4.2 Rahastot

Rahastojen avulla sijoittaja voi ostaa osakkeita välillisesti sijoitusrahastojen kautta. Sijoitusrahastoilla tarkoitetaan osakkeita ja muita arvopapereista koostuvia rahastoja, jonka omistavat sijoittajat. Sijoittajia voivat olla mm. yksityiset henkilöt, yhteisöt tai säätiöt jotka ovat niihin sijoittaneet. Sijoitusrahastot tarjoavat sijoittajille hyödyntämismahdollisuuden suuren sijoittajan asiantuntemuksesta ja kustannus tehokkuudesta. Rahastojen toimintaperiaate on, että kun säästäjien varoja kerätään yhteen ja ne sijoitetaan useisiin eri arvopapereihin rahaston sääntöjen mukaisesti, tästä muodostuu rahasto. Rahastot hoitavat sekä sijoittamisen että sijoitusten hallinnoinnin. Rahastojen sijoituskohteet voivat olla perusteet rahaston nimeämiseksi. (Helsingin arvopaperi- ja johdannaispörssi 2005, 46; Pesonen. 2011, 113.)

Korkorahastot sijoittavat nimensä mukaan korkopapereihin. Korkorahastoja on pitkän ja lyhyen koron rahastoja. Pitkän koron rahastot ovat pidempikestoisia ja lyhyen koron rahastot lyhytkestoisia. Korkorahastot sopivat sijoittajalle, joka tahtoo suurempaa tuottoa kuin pankkitalletuksien tarjoama, mutta eivät ole valmiita ottamaan vastaan osakemarkkinoiden riskejä.

Yhdistelmärahastot ovat yhdistelmä osake- ja korkorahastoja. Yhdistelmärahastot sijoittavat sekä osakkeisiin että korkopapereihin. Painotus osakkeiden ja korkopapereiden välillä määritellään markkinatilanteen ja rahaston sääntöjen mukaisesti. Tuotto-odotukset ja riski yhdistelmärahastoissa on osake- ja korkorahastojen väliltä. (Helsingin arvopaperi- ja johdannaispörssi 2005, 49)

Rahastosijoittamisessa tuotto syntyy samalla tavalla kuin osakesijoittamisessa, mutta rahastosijoittamisesta muodostuvat kulut otetaan pois. Kyseisiä kuluja ovat merkintä-, lunastus-, hallinto-, välitys-, säilytyspalkkio sekä muut maksut. Merkintä- ja lunastuspalkkio on rahastoyhtiön veloittama yleensä kertamuotoinen maksu rahastomerkin tekemisestä tai rahasto-osuuden lunastamisesta. Kyseiset palkkiot vaihtelevat rahastotyypin mukaan nolasta kolmeen prosenttiin käytettävästä merkintä- tai lunastussummasta, jonka asiakas käyttää. Hallintopalkkio on rahastoyhtiön veloittama summa rahaston hallinnoinnista. Hallintopalkkio vaihtelee rahastotyypin mukaan. Esimerkiksi osakerahastoissa hallintopalkkio on 0,4% ja 3% välillä. Välityspalkkio on rahastosta otettava summa, jonka rahaston arvopaperivälittäjä veloittaa kun rahastossa tehdään myynti- tai ostotoimenpiteitä. Säilytyspalkkio on sijoitusrahaston varoja säilyttävän rahastoyhtiön veloitus varojen säilyttämisestä. Säilytyspalkkio määräytyy prosenttiosuutena vuosittaisesta sijoitusrahaston arvosta. Yleisimmin kyseinen säilytyspalkkio on 0,2-0,3 prosentin välillä. Säilytyspalkkio lasketaan ja veloitetaan päivittäin. Mahdollisia muita maksuja rahastosijoittamisessa ovat toimenpidemaksut, joka veloitetaan jos rahaston asiakas haluaa erillisen kirjallisen osuustodistuksen. Toinen mahdollinen maksu on rekisteröintimaksu, joka peritään kun rahasto-osuus siirtyy omistajalta toiselle. (Finanssivalvonnan www-sivut. Viitattu 18.3.2015.)

4.3 Sijoitustapojen ominaisuudet

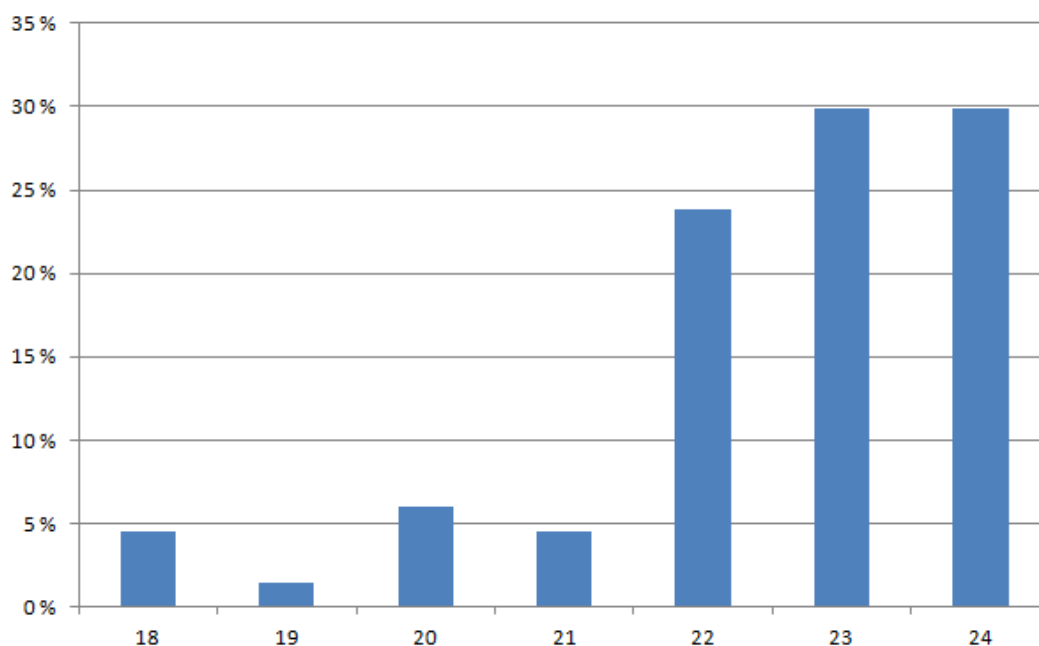
Kaikki mainitut sijoitustavat sisältävät riskin, eli mikään niistä ei ole riskitön. Tuotto-ominaisuudelta kaikki sijoitustavat ovat säästämistapoja parempia. Sitoutumattomuus-ominaisuus vaihtelee sijoitustapojen välillä ja sijoittajien välillä. Sijoittajan sijoittamisaika ja tuotto-tavoitteet vaikuttavat sijoitustavan tuottoon sekä riskiin. Pidemmällä sijoitusajalla sijoitustavan tuotto-odotukset nousevat ja riski pienentyy. Suuremmilla tuotto-tavoitteilla sijoitustavan riski kasvaa. Helppous-ominaisuus vaihtelee sijoitustapojen välillä, mutta kaikki sijoitustavat ovat säästämistapoja vaikeampia. Suora osakesijoittaminen on rahastosijoittamista vaikeampaa ja sitovampaa, riippuen tietenkin sijoitustavasta, -ajasta ja tuotto-tavoitteista.

5 KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tulokset esitellään pääosin graafisin kuvion, jotta tutkimuksen tulokset selittyisivät selkeästi lukijalle. Kuvioita selvennetään vielä sanallisella selityksellä, jotta tulos ei jää epäselväksi. Kyselyyn vastasi noin 150 henkilöstä 67 18-24-vuotiasta nuorta aikuista. Tulokset luvun alussa kyselylomakkeen tulokset käydään yksinkertaisesti lävitse kuvio kuviolta, jonka jälkeen perehdytään tarkemmin miten vastaukset vaikuttavat toisiinsa.

5.1 Vastaajien taustatiedot

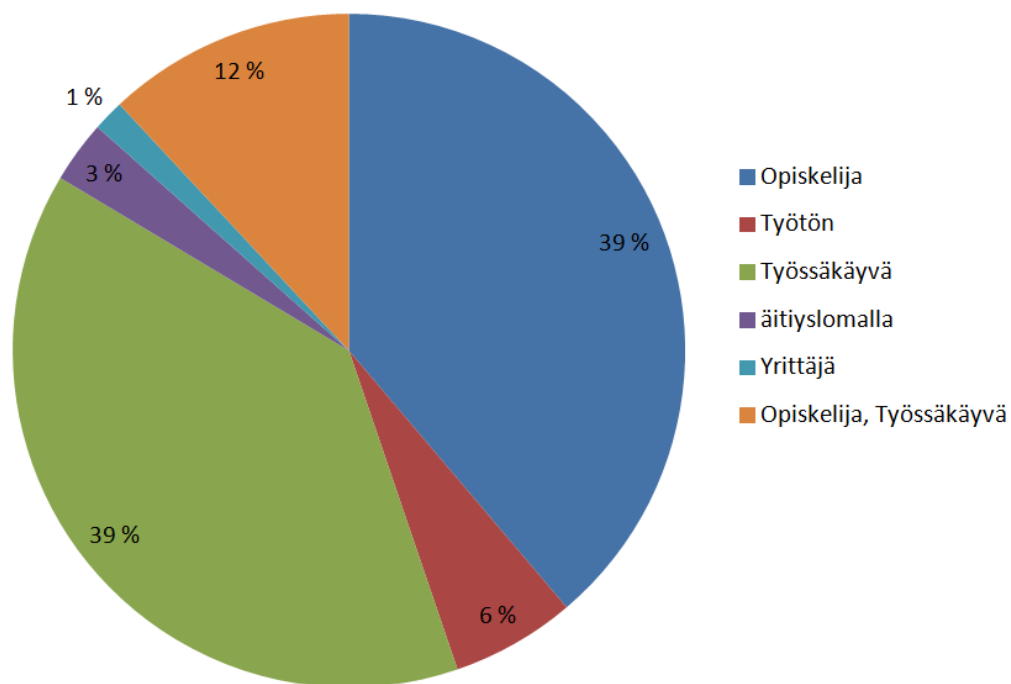
Vastaajien ikäjakauma kallistui suuresti ikähaarukan vanhemmalle puoliskolle, jopa 40 vastaajista oli 23- tai 24-vuotiaita. Sukupuolijaottelun osalta vastaajat olivat lähes tasalukuisia, 33 vastaajista oli miehiä ja 34 naisia.

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma (n = 67)

Kyselyyn vastanneista 34 oli opiskelijoita, joista 8 käy töissä opiskelun ohella. Kyselyyn vastanneista 26 vastanneista oli työssäkäyviä. Vähemmistö vastanneista oli työttömiä (4 vastaaja), äitiyslomalla olevia (2 vastaajaa) tai yrittäjiä (1 vastaaja).

Vastaajien työllisyystilanne

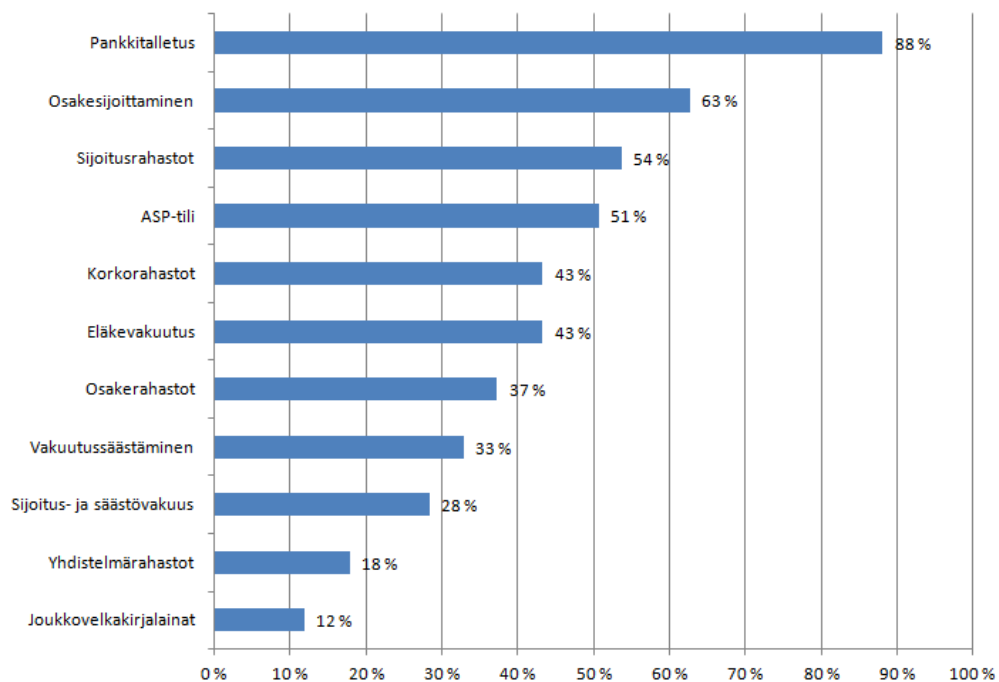

Kuvio 2. Vastaajan työllisyystilanne (n = 67)

5.2 Vastaajien säästämis- ja sijoittamistapojen tunteminen

Kuviosta 3 selviää vastaajien tuntemat säästämis- ja sijoittamistavat. Tunnetuimpia säästämis- ja sijoittamistapoja olivat pankkitalletus (59 vastaajaa), osakesijoittaminen (42 vastaajaa), sijoitusrahastot (36 vastaajaa) sekä ASP-tili (34 vastaajaa). Kyselyyn vastanneille tuntemattomampia säästämis- ja sijoittamistapoja olivat joukkovelkakirjalainat (8 vastaajaa), yhdistelmärahastot (12 vastaajaa) sekä sijoitus- ja säästövakuutus (19 vastaajaa).

Vastaajien säästämistä- ja sijoittamistapojen tunteminen

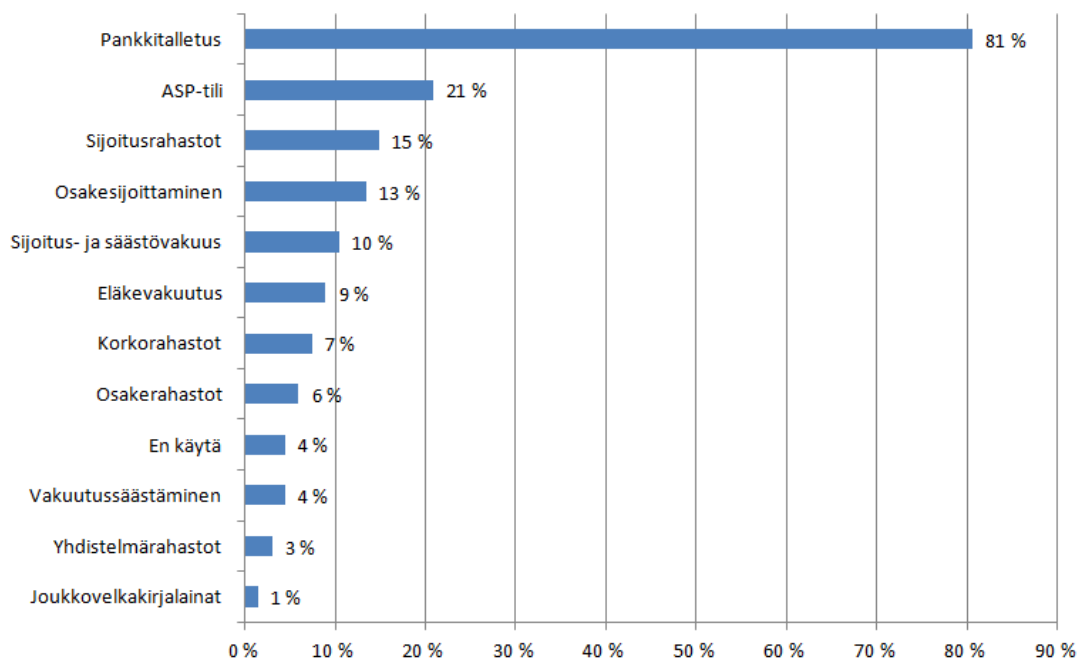

Kuvio 3. Kyselyyn vastanneiden säästämistä- ja sijoittamistapojen tuntemus (n = 67)

5.3 Käytetyt säästäminen ja sijoittamistavat

Kuviosta 4 erottuu selvästi pankkitalletus, jota säästämiseen ja sijoittamiseen käytti 54 kyselyyn vastanneista. 14 kyselyyn vastanneesta käytti säästämiseen ASP-tiliä. Vähiten käytettyjä säästämistä- ja sijoittamistapoja kyselyyn vastanneilla olivat joukkovelkakirjalainat, jota käytti vain yksi vastaajista, yhdistelmärahastot, jota käytti vastanneista 2 ja vakuutussäästäminen, jota käytti vastanneista 3. 3 vastaajaa ei sijoittanut tai säästänyt.

Vastaajien käyttämät säästämistä ja sijoittamistavat

Kuvio 4. Kyselyyn vastanneiden käyttämät säästämistä ja sijoittamistavat (n = 67)

5.4 Säästämiskohde

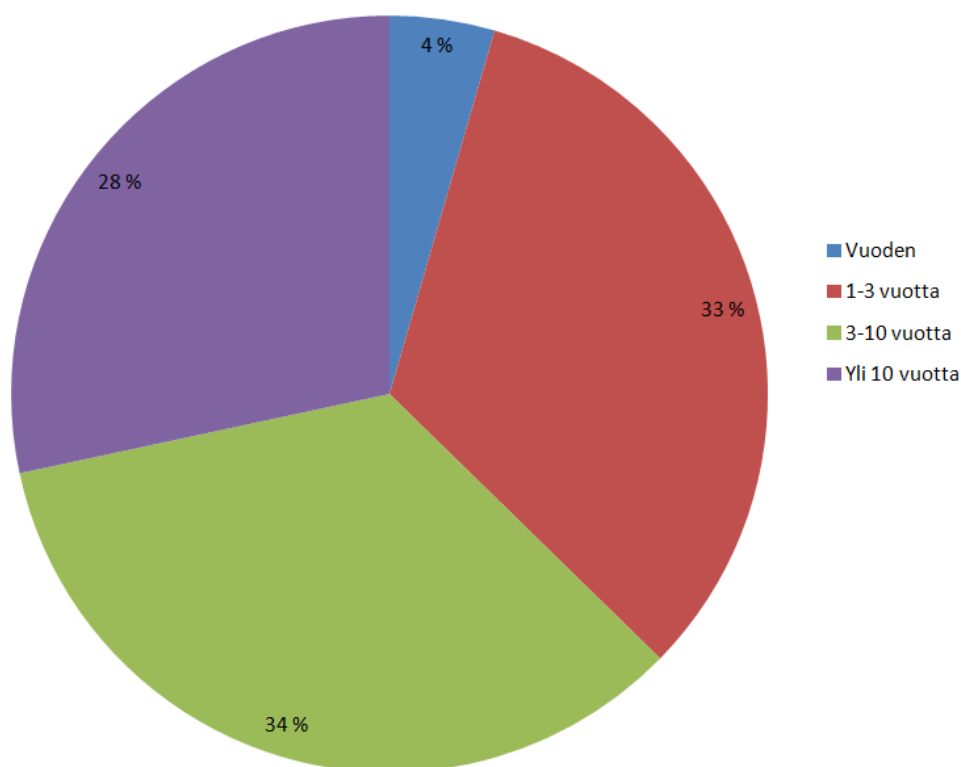
Taulukosta 1 selviää, mihin kyselyyn vastanneet säästävät. Suosituimmat säästämisen kohteet olivat yleinen rahankäyttö sekä pahan päivän varalle säästäminen, joihin kumpaankin 37 vastaajista säästävät. Eläkesäästäminen ei kyselyyn vastanneiden keskuudessa ollut tavoitteena kuin kolmella vastanneella. Muita säästämisen kohteita oli hää, joihin kolme ”muu”-kohdan valinnutta säästivät.

Taulukko 1. Mihin tarkoitukseen kyselyyn vastanneet säästävät.

Auto	18	27 %
Asunto	29	44 %
Pahan päivän varalle	37	56 %
Lomamatka	23	35 %
Yleinen rahankäyttö	37	56 %
Eläkesäästäminen	3	5 %
Sijoittaminen	7	11 %
Muu	3	5 %

5.5 Säästöajan pituus

Kuviosta 5 selviää kuinka pitkän aikaa kyselyyn vastanneet olisivat valmiita säästämään tai sijoittamaan. Kyselyyn vastanneet jaottuivat tasaisesti muihin vaihtoehtoihin, paitsi vuoden ajan säästämiseen tai sijoittamiseen, jonka vain 3 vastanneista valitsi säästö- tai sijoittamisajaksi. 23 vastanneista olisi valmis säästämään tai sijoittamaan 3-10 vuotta, 22 vastanneista olisi valmis säästämään tai sijoittamaan 1-3 vuotta ja loput 19 olisivat valmiita säästämään tai sijoittamaan yli 10 vuotta.

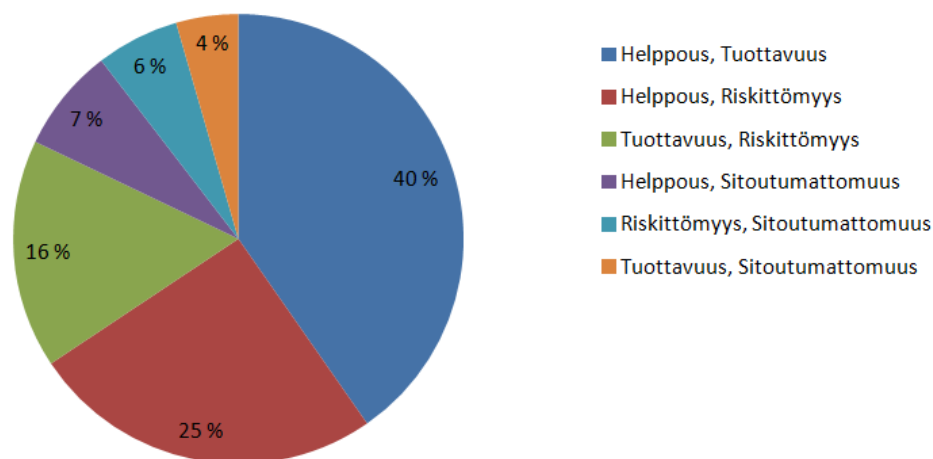

Kuvio 5. Kuinka pitkän ajan kyselyyn vastanneet olisivat valmiita säästämään (n = 67)

5.6 Säästämis- tai sijoittamistavoissa arvostetut ominaisuudet

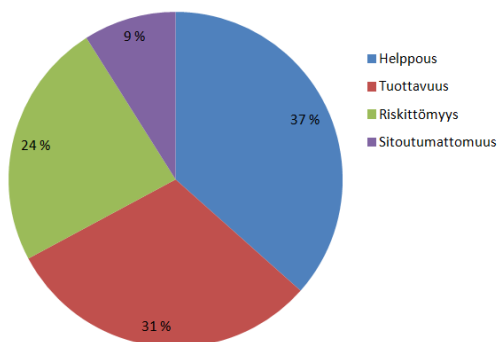
Kuviosta 6 selviää kyselyyn 67 vastanneen arvostamat ominaisuudet säästämis- ja sijoittamistavoissa. 27 vastaajaa arvosti helppoutta ja tuottavuutta, 17 vastaajaa arvosti helppoutta ja riskittömyyttä, 11 vastaajaa arvosti tuottavuutta ja riskittömyyttä, 5 vastaajaa arvosti helppoutta ja sitoutumattomuutta, 4 vastaajaa arvosti riskittömyyttä ja sitoutumattomuutta sekä 3 vastaajaa arvosti tuottavuutta ja sitoutumattomuutta.

Mitä ominaisuuksia vastaajat arvostat säästämis- tai sijoittamistavassa

Kuvio 6. Kyselyyn vastanneiden arvostamat ominaisuudet (n = 67)

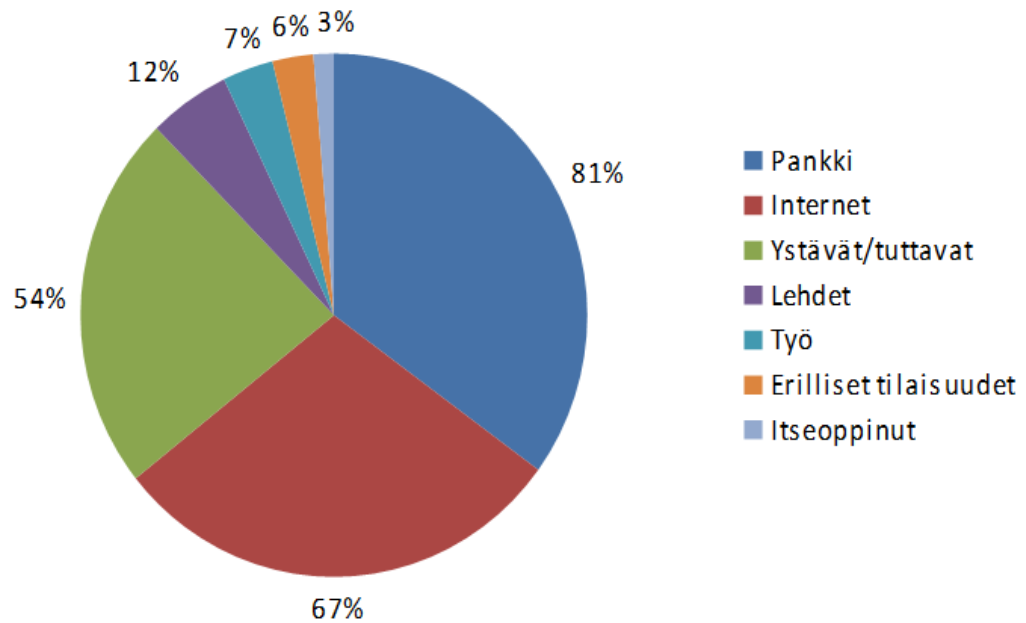
Kuviosta 7 selviää eriteltynä, kuinka monta vastanneista arvosti mitäkin ominaisuutta säästämis- ja sijoittamistavoissa. Kyselyssä eniten valittu ominaisuus oli helppous, joka oli valittu 49 kertaa sekä kyselyssä vähiten valittu ominaisuus oli sitoutumattomuus, joka oli valittu vain 12 kertaa.

Kuvio 7. Kyselyyn vastanneiden arvostamat ominaisuudet eriteltynä (n = 67)

5.7 Säästämis- tai sijoittamistavoista oppiminen

Kuviosta 8 selviää mitä kautta 67 kyselyyn vastanneesta ovat saaneet tietonsa säästämisestä ja sijoittamisesta. Suurin osa, 54 vastanneista on saanut tietoa pankista, 45 vastanneista oli saanut tietoa internetistä, 36 vastanneista oli saanut tietoa ystäviltä ja/tai tuttavilta, 8 vastanneista oli saanut tietoa lehdistä, 5 vastanneista oli saanut tietoa työn kautta, 4 vastanneista oli saanut tietoa erillisistä tilaisuuksista ja 2 vastanneista olivat saaneet tiedot itseoppimalla.

Kuvio 8. Mitä kautta kyselyyn vastanneet ovat saaneet tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta.

5.8 Säästökohteen ja -ajan yhteys

Tässä alaluvussa käyn läpi, miten säästökohteet ja säästöajat kohtaavat kyselyyn vastanneilla.

Taulukko 2. Säästökohteen suhde säästöaikaan

	Alle vuosi	1-3 vuotta	3-10 vuotta	Yli 10 vuotta
Asunto	1	7	15	10
Auto	0	7	10	3
Pahan päivän varalle	0	9	14	14
Lomamatka	1	11	6	6
Yleinen rahankäyttö	1	12	12	12
Eläkesäästäminen	0	0	2	1
Sijoittaminen	0	1	2	4
Häät	1	1	1	0

Kyselyyn vastausten perusteella voidaan todeta, että isoissa hankinnoissa kuten asunto ja auto painopiste on pidemmälle säästöajalle sekä myös tulevaisuuden sijoitukset sekä eläkesäästäminen kuuluvat samaan kategoriaan. Satunnaiset ja yllättävät tarpeet kuten ”pahan päivän varalle” ja yleinen rahankäyttö, jakavat säästöajan tasaisesti kolmeen suosituimpaan eri säästöaikaan. Lomamatkoihin säästävien vastaajien painopiste on 1-3 vuoden säästöajassa, mutta loput puolet jakautuvat pidemmille säästöajoille. Häihin säästävien vastaajien säästöaika vaihtelee, mutta otos häihin säästäviin on pieni joten satunnaisuus on ymmärrettävää.

5.9 Ominaisuuksien yhteys säästötapaan.

Tässä kappaleessa käsittelemme taulukosta 3 nähtäviä eroavaisuuksia kahden ryhmän välillä. Ensimmäinen ryhmä muodostuu niistä kyselyyn vastanneista henkilöistä, jotka valitsivat arvostavansa helppoutta ja tuottavuutta säästämis- ja sijoittamistapojen ominaisuuksina. Ensimmäiseen ryhmään kuuluu 27 vastaajaa. Toista ryhmää kutsun jatkossa tuottavuus-ryhmäksi. Toisena ryhmänä on ne kyselyyn vastanneet henkilöt, jotka valitsivat ominaisuudet helppous ja riskittömyys. Toiseen ryhmään kuuluu 17 vastaajaa ja tätä ryhmää kutsun jatkossa riskittömyys-ryhmäksi.

Taulukko 3. Valittujen säästö- tai sijoitustapojen ominaisuuksien suhde säästö- tai sijoitustapaan.

	Tuottavuus-ryhmä(27)	Riskittömyys-ryhmä(17)
ASP-tili	8	3
Pankkitalletus	23	15
Sijoitus- ja säästövakuus	2	4
Osakesijoittaminen	6	2
Eläkevakuus	3	2
Korkorahastot	1	1
Osakerahastot	1	2
Yhdistelmärahastot	0	1

Suurimmat erot vertailtaessa tuottavuus- ja riskittömyys-ryhmien sijoitustapoja ovat ASP-tilin, sijoitus- ja säästövakuutuksien sekä osakesijoittamisen välillä. Tuottavuusryhmään kuuluneet käyttävät selvästi enemmän ASP-tiliä. Tuottavuusryhmästä 8 käyttää ASP-tiliä, kun riskittömyysryhmästä ASP-tiliä käyttää vain 3. Osakesijoittamista tuottavuusryhmästä käyttää 6 vastaajaa, riskittömyysryhmästä osakesijoittamista käyttää 2 vastaajaa. Osakerahastojen eron voi selittää mielestäni kyselyn liian pienellä vastauskantamäärällä. Sijoitus- ja säästövakuutuksia käytti tuottavuusryhmästä 2 ja riskittömyysryhmästä 4, ero on huomattava, koska tuottavuusryhmä on suurempi (27) kuin riskittömyysryhmä(17).

Verrattaessa tuottavuusryhmää koko kyselyyn vastanneiden kesken, huomataan, että kyseinen ryhmä käyttää enemmän ASP-tiliä, osakesijoittamista ja eläkevakuuksia. Riskittömyysryhmää verrattaessa koko kyselyyn vastanneiden kesken, huomataan, että ryhmä käyttää enemmän sijoitus- ja säästövakuuksia, eläkevakuuksia sekä osakerahastoja. Kyseisessä huomiossa on outoa se, että osakesijoittamisen ei ole ominaisuuksiltaan paras vaihtoehto, jos haetaan "riskitöntä" tapaa sijoittaa.

6 POHDINTA

Tässä luvussa pohditaan opinnäytetyön kokonaisuutta, toteutumista, sen luotettavuutta sekä omaa oppimisprosessia. Opinnäytetyön toteutuminen vei odotettua pidemmän aikaa, johtuen muuttujista, joihin en voinut vaikuttaa. Kyselyn suorittaminen onnistui nopeasti ja helposti, mutta vastaajakanta jäi odotettua 100 vastaajan määrää pienemmäksi. Vain 67 vastasi kyselyyn aikarajojen sisäpuolella. Vastausten analysointi kävi helposti ja yksinkertaisesti Microsoft Office Excel-taulukko-ohjelmalla.

6.1 Johtopäätökset

Johtopäätöksinä tuloksista voi ensimmäisenä todeta säästämis- ja sijoittamiskeinoista tunnetuimpana ja käytetyimpänä olevan kyselyyn vastanneiden keskuudessa pankkitalletus, josta yllättävämpänä tekijänä on se, että vain 88% vastaajista valitsi kyseisen tavan. Heikoiten tunnettuna säästämis- ja sijoittamiskeinona on joukkovelkakirjalainat ja se on myös vähiten käytetty säästämis- ja sijoittamiskeino. Suosituimpia säästämis- ja sijoittamiskohteita olivat yleinen rahankäyttöön sekä asuntoon säästäminen. Vähiten kohderyhmä säästää eläkesäästäminen mielessään.

Säästöajaksi kyselyyn vastanneiden vastausten perusteella ei saatu muuta selvyyttä, kuin että säästöajaksi valittiin yli vuoden ajanjakso. Säästämis- ja sijoittamistapojen ominaisuuksista vastaajien keskuudessa suosituimpia olivat helppous, tuottavuus ja riskittömyys. Tietoa säästämis- ja sijoittamistavoista vastanneet olivat saaneet suurimmaksi osaksi pankeista, internetistä sekä ystäviltä ja tuttavilta.

6.2 Työn luotettavuus

Opinnäytetyön luotettavuutta arvostetaan niillä perusteilla, onko työssä noudatettu normeja ja arvoja, jotka sille on asetettu. Tutkimus tulosten luotettavuus ja pätevyys

voi vaihdella, vaikka virheitä pyritäänkin välttämään. Tästä syystä tehdyn tutkimuksen luotettavuus pyritään arvioimaan jokaisen tehdyn tutkimuksen kohdalla. Luotettavuutta tutkimuksissa voidaan arvioida monilla erilaisilla mittaus- ja tutkimustavoilla.

Kvantitatiivisessa opinnäytetyössä reliabiliteetti eli luottavuus tarkoittaa saatujen tulosten tarkkuutta. Tutkimuksissa pyritään reliabiliuteen eli mahdollisimman luotettavien, muttei sattumanvaraisten tulosten antamiseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226)

Kyselylomakkeesta tein mahdollisimman luotettavan, keskittymällä kysymysten yksiselitteisyyteen ja selkeyteen. Kysymyksistä tein yksinkertaisia, jottei niillä olisi kaksoismerkitystä. Kysymyksissä käsiteltiin vain yhtä asiaa kerrallaan. Kyselylomakkeen kysymysmuodoiksi valittiin monivalintavaihtoehdot, koska ne ovat parempia kuin ”samaa mieltä / eri mieltä” -väitteet, joihin vastaaja voi vastata vaikkei hänellä varsinaista käsitystä kyselyn kysymyksestä olisikaan. Monivalintakysymyksiä on myös helpompi käsitellä ja analysoida. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 196)

Kyselylomakkeen vastaukset analysoitiin Microsoft Office Excel -ohjelmalla, koska analysoitavien vastausten määrä oli suhteellisen pieni. Excel-taulukko-ohjelmalla saatiin laskettua kaikki tarvittavat suureet sekä luotua selkeitä taulukoita vertailua varten.

Tulosten luotettavuuteen vaikuttaa vastaajien keskittyminen vastattaessa kyselyyn ja kyselyn tosissaan ottaminen. Tämän kyselyn kohdalla liiallinen helppous ja/tai sosiaalisen median käyttö saattoivat johtaa muutamien vastaajien keskittymiseen tai kyselyn tosissaan täyttämiseen. Kyseiset asiat huomaa muutamissa kohdissa, esimerkiksi säästöaikaa ja –kohdetta vertailtaessa vastaaja oli valinnut säästöajaksi alle vuoden –vaihtoehdon ja säästökohteeksi asunnon. Toinen esimerkki ilmenee

käytettäviä säästö- ja sijoittamistapoja selvittävässä kysymyksessä. Vain 88% vastaajista käyttää pankkitalletusta, joka on vuonna 2015 hyvin epätodennäköistä.

6.3 Oma oppimisprosessi

Opinnäytetyön tekoprosessissa pääsin soveltamaan jo oppimia asioita esimerkiksi tutkimus- ja kehittämistaitokurssilta. Opinnäytetyön tekoprosessin aikana opin, että tutkimuksen suorittamiseen tarvitsee varata enemmän aikaa, kuin mitä ennen opinnäytetyön aloittamista oletin. Uutena asiana opin kyselylomakkeen luonnin Google Forms -palvelun avulla. Kokonaisuutena oma oppimisprosessini oli mielestäni positiivinen ja toivottavasti opittuja asioita pääsen jatkossa hyödyntämään. Työstä saatujen kokemusten avulla tiedän tulevaisuudessa valita jakelukanavan tarkemmin.

LÄHTEET

- Aktian www-sivut. <http://www.aktia.fi/> Viitattu 5.2.2015
- Asuntolaina.org www-sivut <http://www.asuntolaina.org/> Viitattu 18.3.2015
- Danske Bankin www-sivut. <http://www.danskebank.fi/> Viitattu 5.2.2015
- FIM-verkkosivut. <https://www.fim.com/> Viitattu 5.2.2015
- Finanssivalvonnan www-sivut. <http://www.finanssivalvonta.fi/> Viitattu 5.2.2015
- Googlen www-sivut. <https://www.google.com> Viitattu 5.2.2015
- Heikkilä Tarja. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki. Edita Prima Oy.
- Helsingin arvopaperi- ja johdannaispörssi. 2005. Opi osakkeet. Helsinki. Helsingin Pörssi.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja Kirjoita. Helsinki: Tammi
- Kallunki J, Martikainen M. & Niemelä J. 2011. Ammattimainen sijoittaminen. Helsinki. Talentum
- Nordean www-sivut. <http://www.nordea.fi/> Viitattu 5.2.2015
- Osuuspankin www-sivut. www.op.fi Viitattu 5.2.2015
- Paraskorko.fi www-sivut. <http://www.paraskorko.fi/> Viitattu 18.3.2015
- Pesonen Mika. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. Jyväskylä. Docendo.
- Rantala J. & Kivisaari E. 2014. Vakuutusoppi. Tuurenki. Kirjapaino Jaarli Oy.
- Vilka H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki. Tammi.

LIITE 1

18-24-vuotiaiden säästäminen ja sijoittaminen

Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa 18–24-vuotiaiden säästämisen ja sijoittamisen tietämystä ja tottumuksia. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Vastaajan ikä*

Valitse luettelosta oma ikäsi

Vastaajan Sukupuoli*

Valitse sopiva vaihtoehto

Vastaajan työllisyystilanne*

Valitse sopivat vaihtoehdot

- Opiskelija
- Työtön
- Työssäkäyvä
- Varusmies
- Muu:

Säästämisen- ja sijoittamistapojen tuntemus.*

Rastita tuntemasi säästämisen- ja sijoittamistavat.

- Vakuutussäästäminen
- Eläkevakuutus
- Sijoitus- ja säästövakuus
- ASP-tili
- Pankkitalletus
- Osakesijoittaminen
- Sijoitusrahastot
- Korkorahastot
- Osakerahastot
- Yhdistelmärahastot
- Joukkovelkakirjalainat
- Muu:

Mitä säästämisen- tai sijoittamistapoja käytät?*

Rastita säästämisen- ja sijoittamistavat joita käytät

- Vakuutussäästäminen
- Eläkevakuutus
- Sijoitus- ja säästövakuus
- ASP-tili
- Pankkitalletus
- Osakesijoittaminen
- Sijoitusrahastot
- Korkorahastot
- Osakerahastot
- Yhdistelmärahastot
- Joukkovelkakirjalainat
- Muu:

Mihin tarkoitukseen säästät?*

Rastita vaihtoehdot joihin säästät

- Auto
- Asunto
- Pahan päivän varalle
- Lomamatka
- Yleinen rahankäyttö
- Eläkesäästäminen
- Sijoittaminen
- Muu:

Kuinka pitkän ajan olisit valmis säästämään tai sijoittamaan?*

Rastita sopiva vaihtoehto

- Vuoden
- 1-3 vuotta
- 3-10 vuotta
- Yli 10 vuotta

Mitä ominaisuuksia arvostat säästämisen- tai sijoittamisessa?*

Rastita 2 tärkeintä vaihtoehtoa

- Helppous
- Tuottavuus
- Riskittömyys
- Sitoutumattomuus

Mitä kautta olet saanut tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta?*

Rastita sopivat vaihtoehdot

- Pankki
- Internet
- Lehdet / kirjat
- Ystävät/tuttavat
- Muu: